

KOKYBINIO TYRIMO
„Įtraukiojo ugdymo galimybių plėtra“
REZULTATŲ ANALIZĖ

2022 METAI, VILNIUS

Tyrimą inicijavo:
L.e.p. direktorė Lina Toločkienė

Tyrimą organizavo ir leidinį
parengė:
direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Sandra Keršienė

Tyrimo rezultatus apibendrino:
direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Sandra Keršienė
Psichologė Raminta Gudelytė-
Bagdonė

TURINYS

1. ĮVADAS

- 1.1. Įtraukiojo ugdymo plėtra
- 1.2. Tyrimo tikslas ir uždaviniai
- 1.3. Tyrimo organizavimo aspektai

2. TYRIMO METODOLOGIJA

- 2.1. Metodologijos pagrindimas ir respondentai
- 2.2. Kokybinio tyrimo pristatymas

3. KOKYBINIO TYRIMO REZULTATAI

4. KOKYBINIO TYRIMO (PEDAGOGŲ ANKETINĖ APKLAUSA) ANALIZĖ

- 4.1. Įtraukiojo ugdymo kultūra įstaigoje
- 4.2. Vaikai, turintys išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų
- 4.3. Taikomi metodai, būdai organizuojant ugdymą vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių
- 4.4. Pagalbos teikimas vaikams, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių
- 4.5. Vaikų, turinčių išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų pasiekimų ir pažangos vertinimas
- 4.6. Švietimo pagalbos specialistų teikiama pagalba pedagogams, dirbant su įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais
- 4.7. Pedagogų pasiruošimas dirbti su skirtingų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais
- 4.8. Pedagogų pasiruošimo tinkamai integruoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius ugdytinius į savo grupę/ugdymo dalyką mastai
- 4.9. Pedagogų kompetencijų plėtotė, siekiant organizuoti kokybišką ir visavertį ugdymą visiems įstaigos ugdytiniams.
- 4.10. Demografiniai duomenys

5. KOKYBINIO TYRIMO (TĖVŲ ANKETINĖ APKLAUSA) ANALIZĖ

- 5.1. Įtraukiojo ugdymo kultūros plėtotė įstaigoje
- 5.2. Tėvų nuomonė apie vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo kokybę
- 5.3. Pagalbos vaikui politika įstaigoje
- 5.4. Tėvus dominančios įstaigos veiklos sritys
- 5.5. Priimtinausi informacijos gavimo būdai tėvams
- 5.6. Kiti duomenys

6. TYRIMO IŠVADOS

7. REKOMENDACIJOS

8. PRIEDAI:

- 8.1. Tyrimo „Įtraukiojo ugdymo galimybių plėtra“ anketa pedagogams
- 8.2. Tyrimo „Įtraukiojo ugdymo galimybių plėtra“ anketa tėvams

1. Įvadas

1.1. Įtraukiojo ugdymo plėtra

„Įtraukusis ugdymas – kokybiškas ugdymas kiekvienam mokiniui, tai labai aiškiai atsispindi Geros mokyklos

konceptijoje. Įtraukijį ugdymą tikslinga sieti su personalizuotu kiekvieno mokinio ugdymu, atitinkančiu kiekvieno vaiko ugdymosi galias ir poreikius. Įtraukusis ugdymas apima ugdymo turinio, mokytojų rengimo, pagalbos mokiniui, mokytojui, mokyklai, vertinimo, ugdymo organizavimo sritis.

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymąsi reglamentuojantys teisiniai dokumentai sudaro palankias sąlygas kiekvienam mokiniui ugdytis pagal jų poreikius ir galimybes bendrojo ugdymo mokyklose, užtikrinant švietimo pagalbą, lygias galimybes ir ugdymosi prieinamumą.

Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūra siūlo atsižvelgti į inkliuzinio ugdymo reikalavimus, kurie įgyvendinami mokyklos lygmeniu:

Prieinamumas: mokyklos aplinkos ir patalpų pritaikymas neįgaliems asmenims, specializuota kompiuterinė ir kita įranga, veiklos priemonės, mokymo priemonės.

Pagarba mokinių nuomonei. Teigiamos nuostatos į visus mokinius formavimas ir noras bendradarbiauti su kolegomis.

Mokytojų įgūdžiai. Nuo žinių apie įvairius sutrikimus, negalias, mokymosi sunkumus iki ugdymo metodų, reikalingų veiksmingam visų mokinių ugdymui, atsižvelgiant į kiekvieno

poreikius.

Aktyvus mokinių dalyvavimas. Visiems mokiniams sudaryta galimybė aktyviai dalyvauti mokyklos ir vietos bendruomenės gyvenime.

Lyderystė mokykloje. Mokyklos vadovai turėtų teigiamai vertinti darbuotojų ir mokinių skirtybes, skatinti kolegialumą ir inovacijas. Lyderystė skatinama visuose organizacijos lygiuose.

Įvairių žinybų paslaugų dermė – bendradarbiavimas su kitomis pagalbos tarnybomis ar institucijomis.

Svarbiausia įtraukiojo ugdymo vizija yra užtikrinti, kad visų amžiaus grupių besimokantiems asmenims kartu su bendraamžiais vietos bendruomenėje būtų suteiktos prasmingos ir kokybiškos švietimo galimybės. Pagrindiniai teisiniai dokumentai, kuriais remiantis kuriamos įtraukiojo ugdymo prielaidos, užtikrinant švietimo pagalbą, lygias galimybes ir ugdymosi prieinamumą yra šie:

Pav. Ikimokyklinio ugdymo rekomendacijos „Žaismė ir atradimai“

Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija (2006). Šios Konvencijos tikslas – skatinti, apsaugoti ir užtikrinti visų neįgaliųjų visapusišką ir lygiateisį naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat skatinti pagarbą šių asmenų prigimtiniam orumui. Visos šalys skatinamos diegti inkliuzinio švietimo politiką, tobulinti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo praktiką, įgyvendinant atitinkamas įtraukiojo ugdymo plėtros nuostatas ir uždavinius.

LR Švietimo įstatymas (2011). Akcentuojama, kad ugdymo prieinamumas – tai galimybė mokytis saugioje, tinkamoje edukacinėje aplinkoje, kurioje kiekvienas ugdomas pagal jo galimybes, poreikius bei polinkius.

Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje vienas iš strateginių tikslų – užtikrinant švietimo prieinamumą ir lygias galimybes, maksimaliai plėtojant vaikų ir jaunimo švietimo aprėptį, suteikti mokiniams palankiausias galimybes išskleisti individualius gebėjimus ir tenkinti specialiuosius ugdymosi poreikius.

Kiekvieno vaiko sėkmė verta bendruomenės pastangų, susijusių su mokyklos komandos požiūrio pokyčiu, nuolatiniu jos mokymusi, bendradarbiavimu tarpusavyje ir už mokyklos ribų, iššūkių priėmimu ir problemų sprendimu.

Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija (2006), Europos Tarybos numatyti strateginiai teisingumo švietime įgyvendinimo uždaviniai skatina visose šalyse diegti inkliuzinio švietimo politiką. Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūra, kaip pagrindinė Europos Sąjungos organizacija, siekianti tobulinti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių švietimo politiką bei ugdymo praktiką, rekomenduoja, kad tarptautinės politikos direktyvoms diegti reikia sistemingo duomenų rinkimo ir jų analizės, įrodymų, kuriais būtų

vadovaujamosi įgyvendinant atitinkamas įtraukiojo ugdymo plėtros nuostatas ir uždavinius.

Įtraukijį ugdymą galime laikyti procesu, kuriame atsižvelgiama į socialinę, kultūrinę ir mokymosi įvairovę ir remiamasi veiksniais, padedančiais nustatyti bei šalinti kliūtis mokymuisi ir dalyvavimui švietime. Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūros dar 2012 m. parengtame Inkliuzinio švietimo mokytojo profilyje apibrėžtos keturios esminės vertybės, kuriomis turėtų remtis mokytojai, dirbantys inkliuzinėje švietimo sistemoje. Tai – pagarpa mokinių įvairovei, skirtybės laikant galimybėmis ir ištekliais, kuriais grindžiamas kiekvieno mokinio ugdymasis, pagalba kiekvienam mokiniui, puoselėjant aukštus lūkesčius dėl kiekvieno mokinio pasiekimų. Bendradarbiavimas ir darbas komandoje bei asmeninis profesinis tobulėjimas, prisiimant atsakomybę už mokymąsi visą gyvenimą, vadovaujantis principu, jog mokytis reikia mokytis. Remiantis Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūros pozicija, svarbiausia įtraukiojo ugdymo sistemų vizija yra užtikrinti, kad visų amžiaus grupių besimokantiems asmenims kartu su bendraamžiais vietos bendruomenėje būtų suteiktos prasmingos ir labai kokybiškos švietimo galimybės.

Pav. Ikmokyklinio ugdymo rekomendacijos „Žaismė ir atradimai“

1.2. Tyrimo tikslas ir uždaviniai

Tyrimo tikslas - išanalizuoti įstaigos įtraukiojo ugdymo svarbius aspektus ir kylančias problemas. Siekiant šio tikslo, iškelti tyrimo uždaviniai:

- 1) atlikti tėvų, pedagogų apklausą.
- 2) atlikti apklausos duomenų statistinę analizę.
- 3) apibendrinti gautus rezultatus bei išryškinti pagrindines įstaigos stipriąsias ir tobulintinas įtraukiojo ugdymo sritis, akcentuojant ugdymo įstaigos pasirengimą įtraukiamam ugdymui.
- 4) parengti kokybinio tyrimo ataskaitą ir pateikti rekomendacijas tolesnei įtraukiojo ugdymo plėtrai įstaigoje;
- 5) parengti kokybinio tyrimo leidinį bei pristatyti įstaigos bendruomenei ir kitoms suinteresuotoms institucijoms.

1.3. Tyrimo organizavimo aspektai

Tyrimo duomenis siekiama analizuoti įvertinant įtraukiojo ugdymo įstaigoje svarbius aspektus:

- įstaigos pažanga įtraukties visiems sampratos link;
- įtraukiojo ugdymo praktika įstaigoje: patirtys, sėkmės ir iššūkiai;
- įstaigoje puoselėjamos pagarbos įvairovei vertybės, lygiavertė vadovų, mokytojų, tėvų partnerystė, dominuojanti įtraukios lyderystės kultūra, specialistų, mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas;
- ugdymo programų pritaikymas ir vertinimas; pedagogų pasiruošimas dirbti su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių;
- visų mokinių individualių ugdymosi skirtumų, poreikių, galimybių ir specialiųjų ugdymosi poreikių ypatumų pažinimas ir atpažinimas;
- mokytojų gebėjimas organizuoti įtraukijį ugdymą visiems įstaigos ugdytiniais;
- ugdymo(-si) sąlygos įstaigoje ir mokytojų gebėjimas ugdomosios veiklos metu kurti palankią ugdymosi aplinką, kelti tikslus, kurti metodų ir priemonių įvairovę ugdytiniais;
- mikroklimatas: mokytojų gebėjimas grupėje kurti sąlygas, tinkamas ugdytiniais mokytis palankiausi būdu – bendradarbiaujant, vieniems kitus paremiant, naudojantis individualia aplinka, technologijomis ir kt.;
- Pagalba vaikams, turintiems SUP: mokytojų gebėjimas diferencijuoti užduotis;
- personalizavimas: ugdymo proceso organizavimas stiprinant kiekvieno ugdytinio (įskaitant ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius), gebėjimų ugdymą;
- Vaikų pasiekimų vertinimas ir personalizuoto vertinimo kylantys iššūkiai;
- komunikacija ir bendradarbiavimas: kaip mokytojai, tėvai, švietimo pagalbos specialistai kartu su mokytojais planuoja ir organizuoja sėkmingą kiekvieno ugdytinio ugdymosi procesą; bendradarbiauja sprendami iškilusias vaikų ugdymo(-si) problemas.

2. TYRIMO METODOLOGIJA

2.1. Metodologijos pagrindimas ir respondentai

Tyrimas atliktas 2022 m. balandžio-gegužės mėn. Tyrimui buvo pasirinktos dvi tiriamųjų grupės: pedagogai ir ugdytinių tėvai. Pirmąją grupę sudarė ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai, meninio ugdymo, neformalaus ugdymo pedagogai, įstaigos vadovai.

Antrojoje grupėje – įstaigos ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus ugdytinių tėvai.

Tyrimo imtis:

- 24 pedagogai
- 95 ugdytinių tėvai.

2.2. Kokybinio tyrimo pristatymas

Tyrimui atlikti parengtos dvi skirtingos anketos tėvų, pedagogų nuostatomis tirti. Anketose išlaikyti pagrindiniai klausimų blokai, tačiau šiek tiek keitėsi pačios klausimų formulės.

Klausimai anketoje buvo grupuojami pagal tam tikras įtraukiojo ugdymo nuostatų sritis:

1. Tiriamųjų demografinės charakteristikos.
2. Nuostatos apie skirtingų įtraukiojo ugdymosi formų tinkamumą specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.
3. Nuomonės apie ugdymo organizavimą negalia ar specialiuosius ugdymosi poreikius turintiems vaikams.
4. Nuostatos apie pedagogų darbą grupėje, kurioje yra specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų.
5. Nuostatos apie integruotai ugdomų SUP vaikų savijautą bendraamžių grupėje.
6. Nuostatos apie įstaigos administracijos požiūrį į SUP vaikų integruotą ugdymą.
7. Nuostatos apie tėvų požiūrį į integruotą ugdymą.
8. Nuostatos apie įstaigos aplinkos pritaikymą neįgaliesiems vaikams (specialistų anketa) arba esamo aplinkos pritaikymo vertinimas (pedagogų ir tėvų anketos).
9. Bendras požiūris į įtraukiojo ugdymo koncepciją.

MOKYKLA VISIEMS SIEKIS– atvirai ir teisingai kurti kiekvieno mokinio ugdymosi poreikius atliepančią įstaigą, kurioje būtina: stiprinti asmens savybių ir vertybių ugdymą; sukurti sąlygas kiekvienam mokiniui pasiekti aukštesnį rezultatą, suteikiant tvirtus ir tvarius žinių pagrindus, dalykų turiniu ugdamas kompetencijas; stiprinti asmens vertybinių nuostatų, socialinių ir emocinių gebėjimų, pasitikėjimo savo galiomis, atsparumo, kūrybiškumo ugdymą; įtraukti sistemingą pasitikėjimo, pagarbos ir tolerancijos kitokiai nuomonei, kultūrų įvairovei, tautinės savimonės, pilietiškumo, demokratinio dialogo kultūros ir darnios plėtros nuostatų ugdymą; sukurti sąlygas kiekvienam mokiniui įgyti aukštesnius pasiekimus, suteikiant tvirtus ir tvarius žinių pagrindus; ugdymo turiniu ugdyti kompetencijas. Padėti kiekvienam besimokančiajam tapti savimi pasitikinčia asmenybe, realizuoti savo galias ir kurti bendrą ateitį.

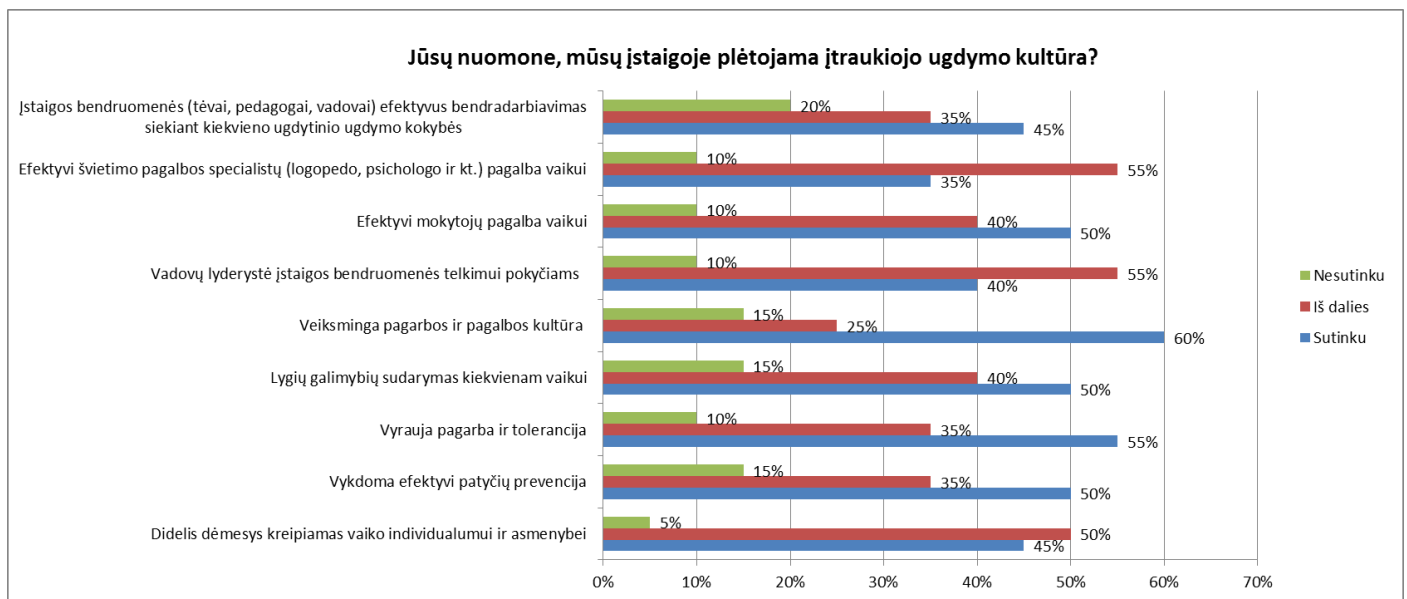
3. KOKYBINIO TYRIMO REZULTATAI

4. KOKYBINIO TYRIMO (PEDAGOGŲ ANKETINĖ APKLAUSA) ANALIZĖ

4.1. Įtraukiojo ugdymo kultūra įstaigoje

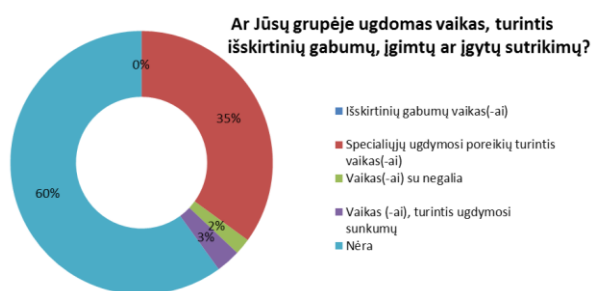
Iš pateiktų duomenų išryškėjo stipriosios įstaigos įtraukiojo ugdymo pusės. Pagarba kitiems, supratimas ir pripažinimas, kad kiekvienas turi teisę būti kitoks nei visi, yra viena iš inkluzinio švietimo mokytojo profilyje apibrėžtų esminių vertybių, kuriomis turėtų remtis mokytojai, dirbantys inkluzinėje švietimo sistemoje. 60 proc. tyrimo respondentų sutinka, jog įstaigoje vyrauja veiksminga pagarbos ir pagalbos kultūra (25 proc. vertina iš dalies; 15 proc. su teiginiu nesutinka) bei 55 proc. respondentų sutinka (35 proc. – iš dalies; 10 proc. - nesutinka) su teiginiu, jog įstaigoje vyrauja pagarba ir tolerancija. 50 proc. respondentų teigiamai (40 proc. – iš dalies; 15 proc. - nesutinka) vertina lygių galimybių sudarymą kiekvienam vaikui bei mano, jog įstaigoje teikiama efektyvi mokytojų pagalba vaikui. Pusė tyrimo dalyvavusių pedagogų (35 proc. iš dalies; 15 proc. – su teiginiu nesutinka) teigia, jog įstaigoje vykdoma efektyvi patyčių prevencija.

4.1. Pav. Įtraukiojo ugdymo kultūros įstaigoje vertinimo procentinė išraiška.

Didelė dalis respondentų vidutiniškai vertina švietimo pagalbos specialistų darbą. Tik 35 proc. respondentų sutinka, jog įstaigoje švietimo pagalbos specialistų teikiama pagalba vaikui yra efektyvi, 55 proc. respondentų sutinka su šiuo teiginiu iš dalies, 10 proc. - nesutinka. Taip pat tik pusė tyrime dalyvavusių pedagogų sutinka su teiginiu, jog įstaigos bendruomenės (tėvų, pedagogų, vadovų) bendradarbiavimas efektyvus, siekiant kiekvieno ugdytinio ugdymo kokybės (35 proc. sutinka iš dalies, 20 proc. – nesutinka). 45 proc. respondentų sutinka (50 proc. – iš dalies, 5 proc. - nesutinka), jog įstaigoje didelis dėmesys kreipiamas vaiko individualumui ir asmenybei.

Tobulinant įstaigos įtraukiojo ugdymo puses, svarbu pažymėti įstaigos vadovų gebėjimą inicijuoti, suvaldyti kylančius pokyčius, efektyviai bendradarbiauti. 55 proc. tyrime dalyvavusių pedagogų iš dalies sutinka, jog įstaigos vadovai rodo lyderystę įstaigos bendruomenės telkimui pokyčiams (40 proc. su teiginiu sutinka, 10 proc. – su teiginiu nesutinka).

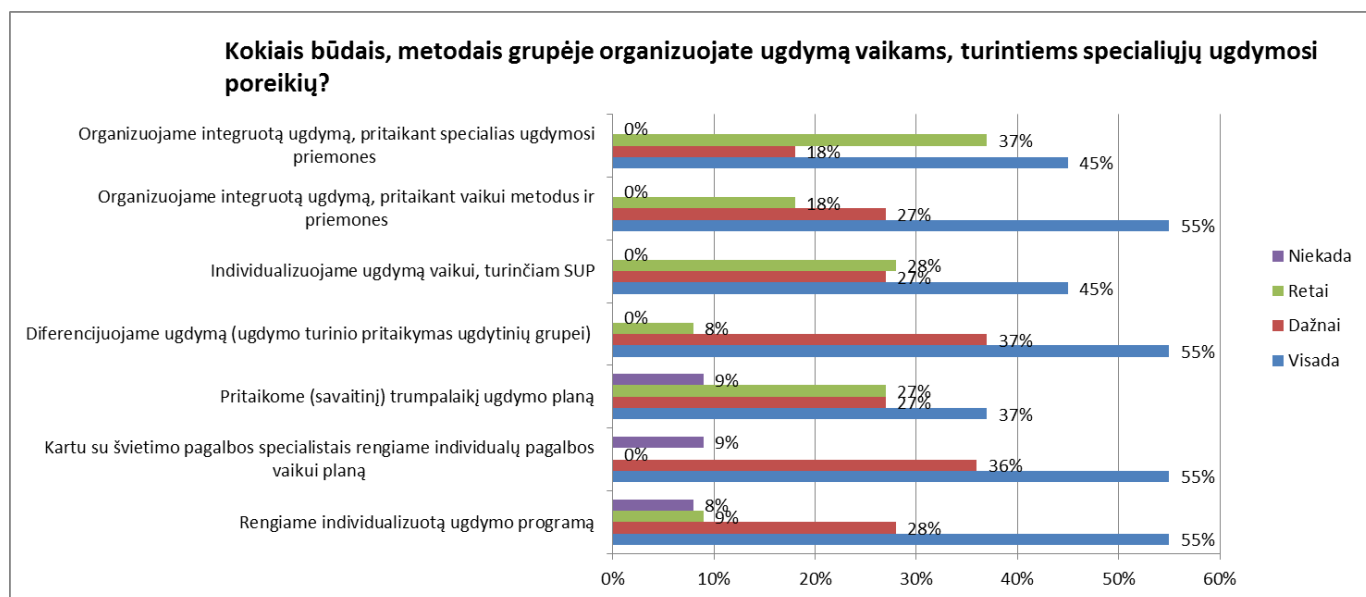

4.2. Vaikai, turintys išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų

Iš pateiktų duomenų matyti, jog daugiau nei pusė pedagogų (60 proc.) dirba grupėje, kurioje nėra ugdomi vaikai, turintys išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų. 35 proc. tyrime dalyvavusių pedagogų dirba grupėje, kurioje ugdomi specialiuoju ugdymosi poreikių vaikai, 3 proc. - dirba su vaikais, turinčiais ugdymosi sunkumų bei 2 proc. - su negalią turinčiais ugdytiniais.

4.2. Pav. Vaikų, turinčių išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų vertinimo procentinė išraiška.

4.3. Taikomi metodai, būdai organizuojant ugdymą vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių

4.3. Pav. Taikomų metodų, organizuojant ugdymą SUP vaikams vertinimo procentinė išraiška

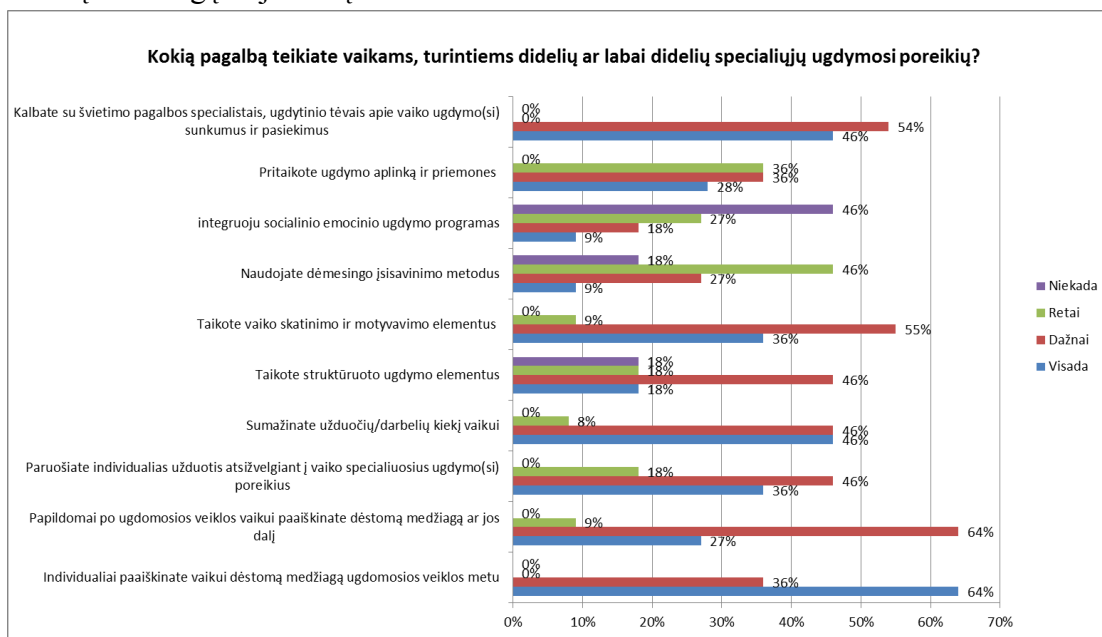

Pagal gautus tyrimo duomenis matyti jog 55 proc. pedagogų visada (27 proc. dažnai, 18 proc. - retai) organizuoja integruotą ugdymą, pritaikant vaikui įvairius metodus ir priemones. 55 proc. pedagogų visada (37 proc. – dažnai, 8 proc. - retai) pritaiko ugdymo turinį skirtingoms ugdytinių grupėms, t.y. diferencijuoja ugdymą pagal vaikų turimus gebėjimus ir kompetencijas. Organizuojant ugdomąją veiklą visada individualizuoja ugdymą vaikams 45 proc. pedagogų, 27 proc. – dažnai, 28 proc. retai.

Išryškinant įstaigos įtraukiojo ugdymo stipriąsias puses, matyti, jog visiems įstaigos ugdytiniams, turintiems SUP, ugdymas pritaikomas pagal vaikų galias ir gebėjimus: 55 proc. ugdymą pritaiko visada (36 proc. – dažnai, 9 proc. - niekada). Dauguma pedagogų (55 proc. visada, 28 proc. – dažnai) rengia individualius pagalbos vaikui planus ar individualizuotas ugdymo programas bendradarbiaujant su švietimo pagalbos specialistais. Specialias ugdymosi priemones visada pritaiko 45 proc., dažnai – 18 proc. įstaigos pedagogų, 37 proc. – retai. Galima kelti prielaidą, jog specialias ugdymosi priemones pedagogai ne visuomet renkasi, kadangi pagal pateiktas Vilniaus pedagoginės psichologinės tarnybos rekomendacijas dažniausiai siūloma pritaikyti įprastines ugdymosi priemones arba taikyti įprastines papildas jas specialiosiomis priemonėmis.

4.4. Pagalbos teikimas vaikams, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių

Tyrimo metu išryškėjo, kokią specialią pagalbą pedagogai teikia vaikams, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Stipriosios įstaigos įtraukiojo ugdymo sritys išryškėjo individualizuojant ir pritaikant ugdomąją veiklą pagal vaikų gebėjimus. 64 proc. pedagogų visada, 36 proc. dažnai individualiai vaikui paaiškina dėstomą medžiagą ugdomosios veiklos metu. Taip pat didžioji dalis pedagogų (64 proc. dažnai, 27 proc. - visada, 9 proc. – retai) papildomai po ugdomosios veiklos vaikui paaiškina dėstomą medžiagą ar jos dalį.

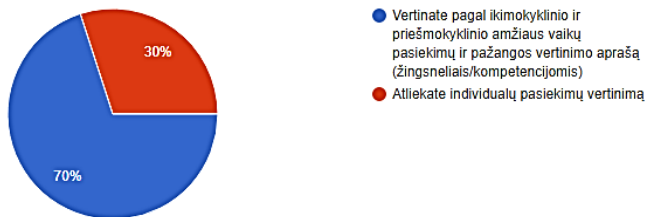

4.4. Pav. Pagalbos teikimo vaikams, turintiems didelių ar labai didelių SUP vertinimo procentinė išraiška.

Didžioji dalis pedagogų (46 proc. dažnai, 36 proc. – visada, 18 proc. - retai) individualizuodami ugdymo procesą paruošia individualias užduotis atsižvelgdami į vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius. Visada (46 proc.) ar bent jau dažnai (46 proc.) įstaigos pedagogai atsižvelgia į vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius bei sumažina reikiamų darbelių/užduočių kiekį. Taip pat 55 proc. pedagogų dažnai (36 proc. – visada) taiko vaiko skatinimo ir motyvavimo elementus. 46 proc. pedagogų visada, 54 proc. – dažnai bendradarbiauja su švietimo pagalbos specialistais, tėvais ir kalbasi apie vaiko ugdymosi sunkumus ir pasiekimus.

Įstaigos pedagogai ne visuomet pritaiko ugdymo aplinką ir priemones didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius turintiems vaikams: visada – 28 proc., dažnai – 36 proc., retai – 36 proc. respondentų. Ugdant vaikus, turinčius didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, pedagogai didesnę dėmesį turėtų atkreipti ugdomosios veiklos struktūravimui: pusė įstaigos pedagogų mažai taiko struktūruoto ugdymo elementus (18 proc. retai, 18 proc. – niekada), didelė dalis dažnai struktūruoja ugdymą (46 proc. dažnai, 18 proc. pedagogų taiko visuomet). Tobulintinos įstaigos įtraukiojo ugdymo pusės išryškėjo gerinant ugdytinių socialines emocines kompetencijas. Net 46 proc. įstaigos pedagogų netaiko jokių socialinio emocinio ugdymo programų. 27 proc. pedagogų SEU programas integruoja retai ir tik 9 proc. respondentų – visada. Siekiant ugdomosios veiklos metu išlaikyti vaikų, turinčių didelius ar labai didelius SUP dėmesį, rekomenduojama taikyti įvairius dėmesingo įsisavinimo metodus, tačiau tik 9 proc. įstaigos pedagogų visada pritaiko šiuos metodus, 46 proc. pedagogų dėmesio įsisavinimo metodus taiko retai, 18 proc. – niekada.

4.5. Vaikų, turinčių išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų pasiekimų ir pažangos vertinimas

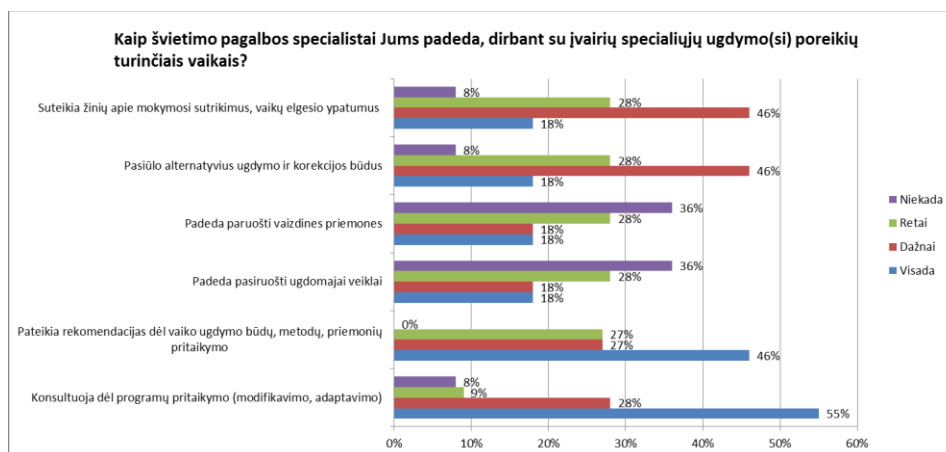

Tyrimas atskleidė, jog siekiant įvertinti individualią vaikų, turinčių išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų pažangą didžioji dauguma įstaigos pedagogų, dirbančių su SUP vaikais (70 proc. respondentų) renkasi LR švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą, 30 proc. – atlieka individualų vaikų pasiekimų vertinimą.

4.5. Pav. Vaikų, turinčių išskirtinių gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų pasiekimų ir pažangos vertinimo procentinė išraiška.

4.6. Švietimo pagalbos specialistų teikiama pagalba pedagogams, dirbant su įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais

Pagal pateiktus duomenis išryškėjo, kad įstaigoje švietimo pagalbos specialistai daugiausiai prisideda konsultuojant pedagogus dėl programų, individualių pagalbos planų pritaikymo (modifikavimo, adaptavimo).

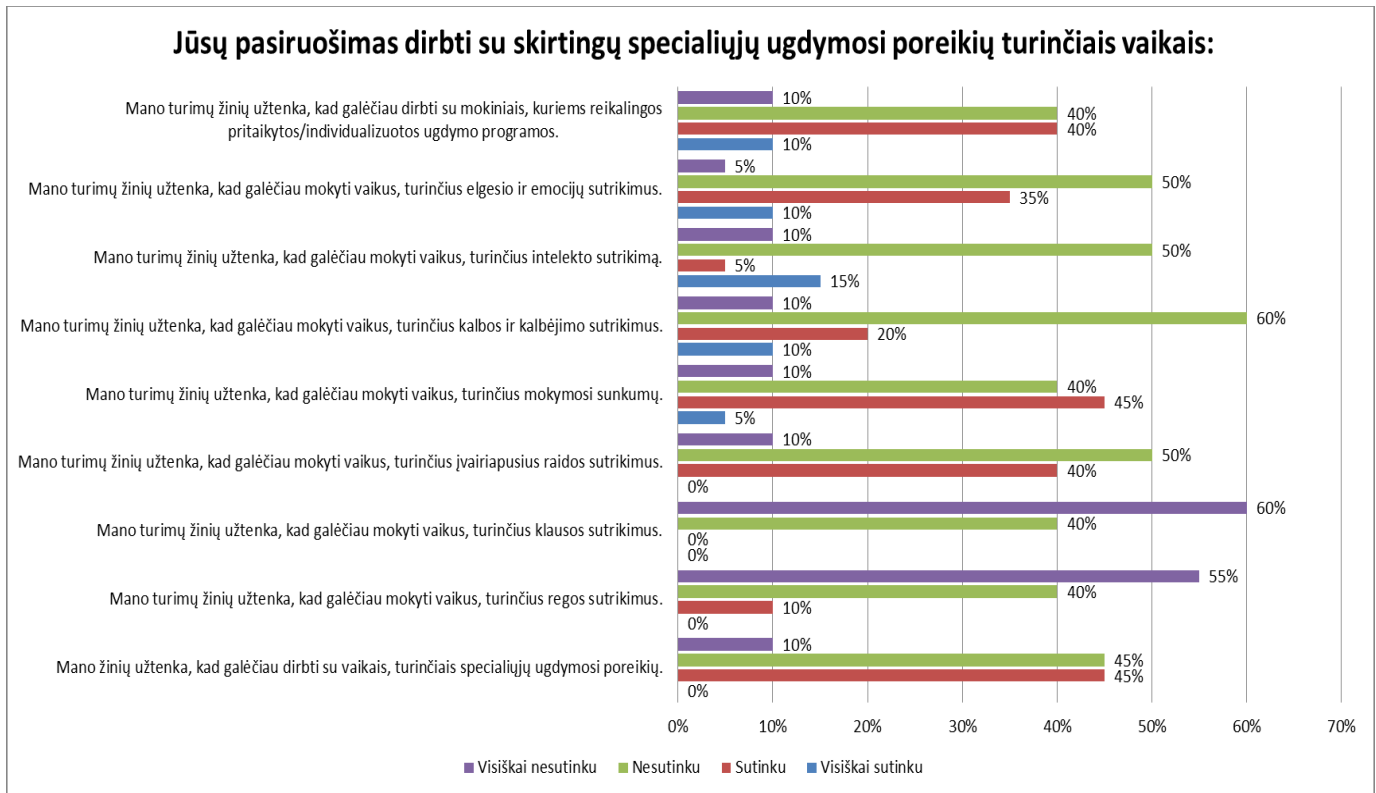

4.6. Pav. Švietimo pagalbos specialistų teikiamos pagalbos pedagogams vertinimo procentinė išraiška.

Šią pagalbą visada gauna 55 proc. pedagogų, dažnai – 28 proc. Pagalbą pritaikant ugdymo programas retai gauna 9 proc. pedagogų, 8 proc. - niekada. Taip pat įstaigos švietimo pagalbos specialistai padeda pedagogams pateikiant rekomendacijas dėl vaiko ugdymo būdų, metodų, priemonių pritaikymo (visada 46 proc. respondentų, dažnai – 27 proc.). Vis tik, daliai pedagogų (27 proc.) ši informacija turėtų būti pateikiama dažniau. Vidutiniškai vertinama švietimo pagalbos specialistų pagalba pateikiant rekomendacijas dėl vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius alternatyvių elgesio korekcijos būdų: 46 proc. pedagogų švietimo pagalbos specialistai visada pasiūlo alternatyvius ugdymo ir elgesio korekcijos būdus bei suteikia žinių apie mokymosi sutrikimus, vaikų elgesio ypatumus, tačiau 28 proc. pedagogų šią pagalbą gauna retai, 8 proc. – niekada. Pagal pateiktus duomenis matyti, kad švietimo pagalbos specialistai retai padeda pedagogams ruošti metodines priemones vaikams, turintiems didelius ar labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius bei pasiruošti ugdomajai veiklai. 36 proc. respondentų niekada šios pagalbos negauna, 28 proc. respondentų – gauna retai.

4.7. Pedagogų pasiruošimas dirbti su skirtingų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais

Iš pateiktų duomenų matyti, jog įstaigos pedagogai dar nėra tinkamai pasiruošę dirbti su skirtingų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais. 45 proc. pedagogų teigia, kad yra pasiruošę dirbti su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių (45 proc. – nesutinka su teiginiu, 10 proc. – visiškai nesutinka), tačiau vertinant skirtingus ugdymosi sutrikimus didžioji dalis pedagogų jaučiasi nepasiruošę: didelė dalis pedagogų nepritaria tam (60 proc. visiškai nesutinka, 40 proc. - nesutinka), jog turi reikiamas žinias, kad galėtų ugdyti vaikus, turinčius klausos sutrikimus, taip pat didžioji dauguma pedagogų (55 proc. visiškai nesutinka, 40 proc. nesutinka, 10 proc. - sutinka), jog turi reikiamas žinias, kad galėtų ugdyti vaikus, turinčius regos sutrikimus. Net 70 proc. pedagogų taip pat neturi reikiamų žinių, siekiant ugdyti vaikus, turinčius kalbos ir kalbėjimo sutrikimų, tik 10 proc. pedagogų tam pasiruošę visiškai, 20 proc. iš dalies. Daugiau nei pusei tyrime dalyvavusių pedagogų trūksta žinių, siekiant ugdyti vaikus, turinčius intelekto sutrikimą: su teiginiu nesutinka 50 proc. pedagogų nesutinka, jog turi reikiamų žinių, 10 proc. – visiškai nesutinka, 15 proc. – visiškai sutinka, 5 proc. - sutinka.

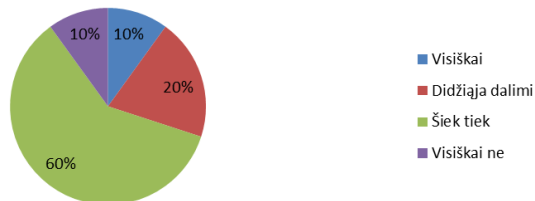
4.7. Pav. Pedagogų pasiruošimo dirbti su skirtingų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais vertinimo procentinė išraiška.

Dažniausiai įstaigoje ugdomi vaikai turintys įvairiapusių raidos sutrikimų, mokymosi sunkumų, elgesio ir emocijų sutrikimų, tačiau vertinant šias sritis matome, jog pedagogams dar trūksta žinių. Pagal gautus tyrimo duomenis, didelė dalis pedagogų (50 proc. nesutinka, 10 proc. nesutinka visiškai) nepitaria teiginiui, jog turi reikiamas žinias ugdyti vaikus, turinčius elgesio ir emocijų sutrikimų, 35 proc. pedagogų sutinka, kad šias žinias yra įgiję. Dalis pedagogų (45 proc. – su teiginiu sutinka, 5 proc. – visiškai sutinka) turi reikiamas žinias, kad galėtų ugdyti vaikus, turinčius mokymosi sunkumų, dalis pedagogų (40 proc. su teiginiu nesutinka, 10 proc. – visiškai nesutinka) šias žinias tobulintų. 40 proc. pedagogų teigia, jog turi reikiamas žinias ugdyti vaikus, turinčius įvairiapusių raidos sutrikimus, tačiau pusė pedagogų (50 proc. nesutinka, 10 - visiškai nesutinka) teigia, jog žinių trūksta. Dalis pedagogų (40 proc. sutinka, 10 proc. – visiškai sutinka) pritaria, jog turi reikalingas žinias dirbti su vaikais, kuriems reikia individualizuoti bei pritaikyti ugdymo programas, dalis (40 proc.) nesutinka, 10 proc. – visiškai nesutinka su šiuo teiginiu.

4.8. Pedagogų pasiruošimo tinkamai integruoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius ugdytinius į savo grupę/ugdymo dalyką mastai

Pagal gautus tyrimo duomenis matyti, kad tik 10 proc. mokytojų jaučiasi visiškai pasiruošę integruoti SUP turinčius vaikus į savo grupę/ ugdymo dalyką. 20 proc. mokytojų jaučiasi pasiruošę didžiąja dalimi, 60 proc. mokytojų jaučiasi tik šiek tiek pasiruošę integruoti SUP turinčius vaikus į savo grupę/ ugdymo dalyką. Likę 10 proc. mokytojų jaučiasi visiškai tam nepasiruošę.

Kaip manote, koku mastu jūs esate tinkamai pasiruošęs (-usi) integruoti specialiųjų ugdymo poreikių turinčius ugdytinius į savo grupę/ugdymo dalyką?

4.8. Pav. Pedagogų pasiruošimo tinkamai integruoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius ugdytinius į savo grupę/ugdymo dalyką masto vertinimo procentinė išraiška.

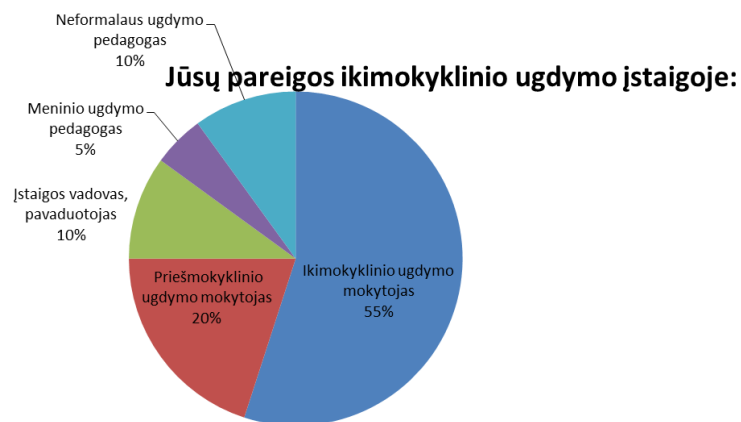
4.9. Pedagogų kompetencijų plėtotė, siekiant organizuoti kokybišką ir visavertį ugdymą visiems įstaigos ugdytiniams

Didžioji dalis (85 proc.) mokytojų norėtų pagilinti žinias apie tai, kaip dirbti su skirtingų SUP mokiniais (kokie galimi būdai, formos, metodai). 75 proc. mokytojų norėtų pagilinti žinias apie SUP turinčių mokinių pasiekimų vertinimo sistemas. 65 proc. norėtų daugiau žinių apie vaikų raidos sutrikimus ir SUP turinčių vaikų bendravimo bei ugdymosi ypatumus. 55 proc. mokytojų norėtų žinių apie orientacines gaires pedagogams, dirbant su mokiniais, turinčiais SUP. Pusė mokytojų (50 proc.) norėtų žinių apie SUP turinčių mokinių bendrųjų ir specialiųjų gebėjimų ugdymą ir šių mokinių tobulėjimo galimybes, jų atskleidimo būdus. 45 proc. mokytojų norėtų pagilinti specialiosios pedagogikos ir specialiosios psichologijos žinias.

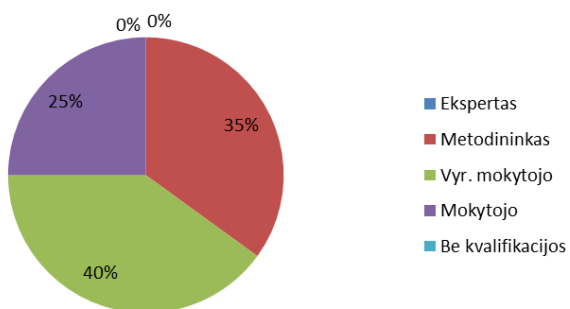

4.9. Pav. Žinių, kurias pedagogai pagilintų, siekiant organizuoti kokybišką ir visavertį ugdymą visiems įstaigos ugdytiniams. vertinimo procentinė išraiška.

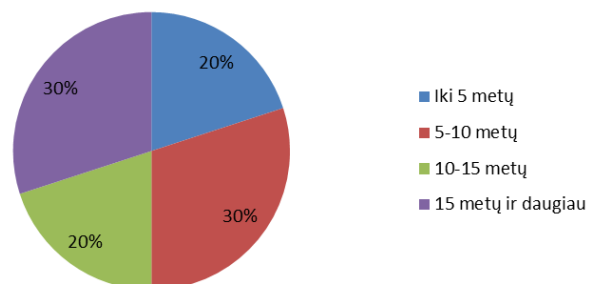
4.10. Demografiniai duomenys

Jūsų kvalifikacinė kategorija:

Jūsų pedagoginio darbo stažas:

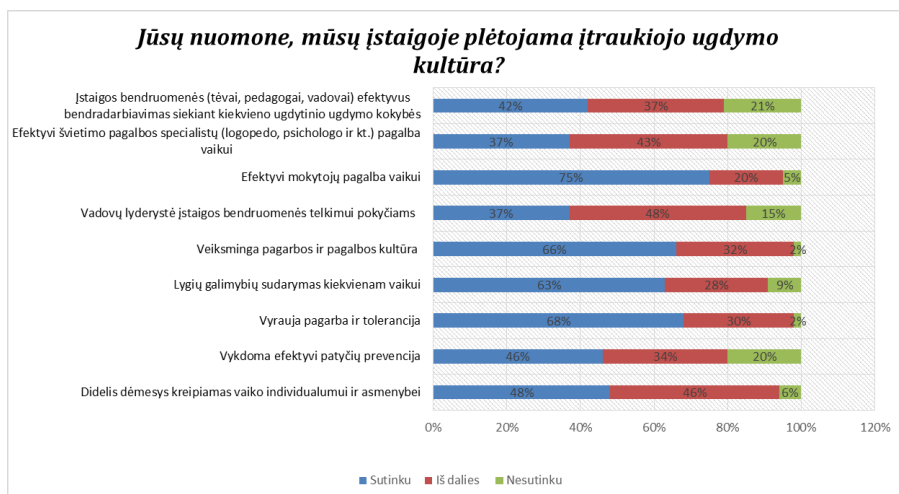

5.1. Įtraukiojo ugdymo kultūros plėtotė įstaigoje

Pagal pateiktus ugdytinių tėvų duomenis išryškėjo įstaigos įtraukiojo ugdymo kultūros plėtojimo stipriosios ir silpnosios pusės. Vertinant tėvų nuomonę apie mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų teikiamą pagalbą išaiškėjo, kad net 75 proc. tėvų sutinka, jog įstaigoje mokytojų teikiama pagalba ugdytiniams yra efektyvi, 20 proc. su šiuo teiginiu sutinka iš dalies, 5 proc. nesutinka. Vertinant švietimo pagalbos specialistų teikiamą pagalbą, tik 37 proc. tėvų sutinka, jog švietimo pagalbos specialistų teikiama pagalba vaikui yra efektyvi, 43 proc. su teiginiu sutinka iš dalies, 20 proc. – nesutinka.

Tėvų nuomone (68 proc.) įstaigoje vyrauja pagarba ir tolerancija, dalis tėvų (30 proc.) su šiuo teiginiu sutinka iš dalies. Didžioji dauguma tėvų (66 proc.) teigia, jog įstaigoje palaikoma veiksminga pagarbos ir pagalbos kultūra, dalis tėvų (32 proc.) sutinka su teiginiu iš dalies. Lygių galimybių sudarymas kiekvienam vaikui tėvų vertinimu patenkinamas: 63 proc. tėvų sutinka su teiginiu, 28 proc. – sutinka iš dalies, 9 proc. – nesutinka. Pagal gautus tyrimo duomenis matyti, kad tėvai įstaigos bendruomenės bendradarbiavimą, siekiant kiekvieno ugdytinio ugdymo kokybės, vertina vidutiniškai. Su teiginiu sutinka 42 proc. tėvų, 37 proc. sutinka iš dalies, 21 proc. nesutinka. Tėvų vertinimu vadovų lyderystė įstaigos bendruomenės telkimui pokyčiams taip pat yra vidutiniška: 48 proc. su teiginiu sutinka iš dalies, 37 proc. sutinka, 15 proc. – su teiginiu nesutinka.

Vidutiniškai tėvai vertina įstaigoje vykdomą patyčių prevenciją. 46 proc. tėvų sutinka, kad patyčių prevencija yra efektyvi, 34 proc. sutinka iš dalies, 20 proc. – nesutinka. Taip pat tėvai tikisi didesnio dėmesio vaiko individualumui ir asmenybei: 48 proc. tėvų mano, kad kreipiamas dėmesys yra didelis, 46 proc. tėvų sutinka iš dalies, 6 proc. tėvų nesutinka.

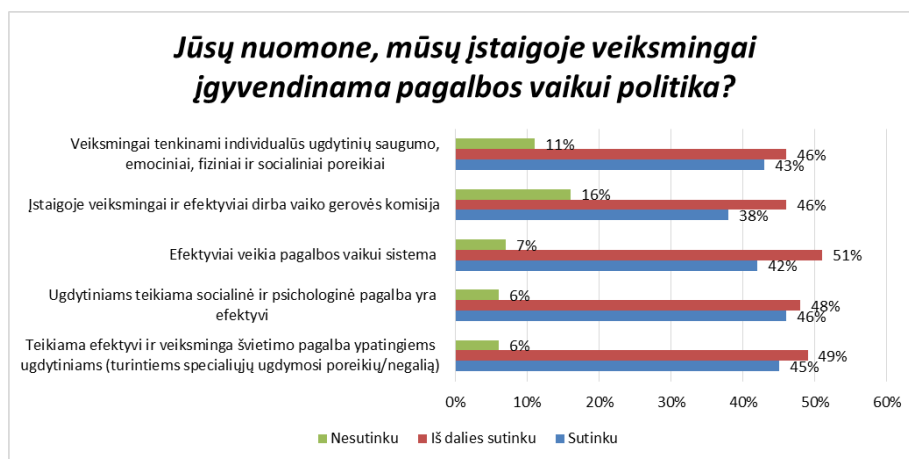

5.1. Pav. Įtraukiojo ugdymo kultūros vertinimo procentinė išraiška.

5.2. Tėvų nuomonė apie vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo kokybę

Siekiant išsiaiškinti tėvų, kurie augina vaikus, turinčius specialiuosius ugdymosi poreikius, nuomonę apie ugdymo kokybę, anketinėje apklausoje buvo pateikti klausimai susiję su vaiko teigiamų ir neigiamų veiksnių vertinimu įstaigoje: ar įstaigos bendruomenė noriai priima vaiką, ar vaikas jaučiasi lygiaverčiu bendruomenės nariu, ar draugauja su grupės vaikais, ar gauna reikalingą mokytojų, švietimo pagalbos specialistų pagalbą ir kt. Taip pat norėta atsižvelgti į ugdytinių tėvų nuomonę apie tai, kokius pokyčius ugdymo procese įstaiga turėtų kurti, tačiau duomenų apdoroti nepavyko dėl labai nedidelio tėvų įsitraukimo atsakant į klausimus.

5.3. Pagalbos vaikui politika įstaigoje

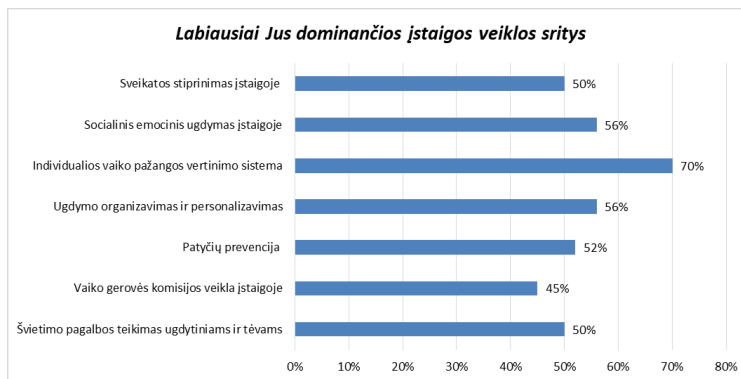
5.3. Pav. Įstaigoje veiksmingai įgyvendinamos pagalbos vaikui politikos vertinimo procentinė išraiška.

Tyrimo duomenys rodo, jog 43 proc. respondentų visiškai sutinka su tuo, kad įstaigoje veiksmingai tenkinami individualūs ugdytinių saugumo, emociniai, fiziniai ir socialiniai poreikiai. 46 proc. respondentų su tuo sutinka tik iš dalies, 11 proc. - nesutinka. Dalis respondentų (38 proc.) visiškai sutinka su tuo, kad įstaigoje vaiko gerovės komisija dirba veiksmingai ir efektyviai, 46 proc. su tuo sutinka tik iš dalies, 16 proc. - nesutinka. Vidutiniškai tėvų nuomone įstaigoje veikia pagalbos vaikui sistema: 42 proc. respondentų visiškai sutinka su tuo, kad įstaigoje pagalbos vaikui sistema veikia efektyviai. 51 proc. su tuo sutinka tik iš dalies, 7 proc. su tuo nesutinka.

Dalis respondentų (46 proc.) visiškai sutinka su tuo, kad įstaigoje ugdytiniams teikiama socialinė ir psichologinė pagalba yra efektyvi. 48 proc. sutinka tik iš dalies, 6 proc. visiškai nesutinka. 45 proc. respondentų visiškai sutinka su teiginiu, kad įstaigoje teikiama švietimo pagalba ypatingiems ugdytiniams (turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių/ negalią) yra efektyvi ir veiksminga. 49 proc. su teiginiu sutinka tik iš dalies, 6 proc. visiškai nesutinka.

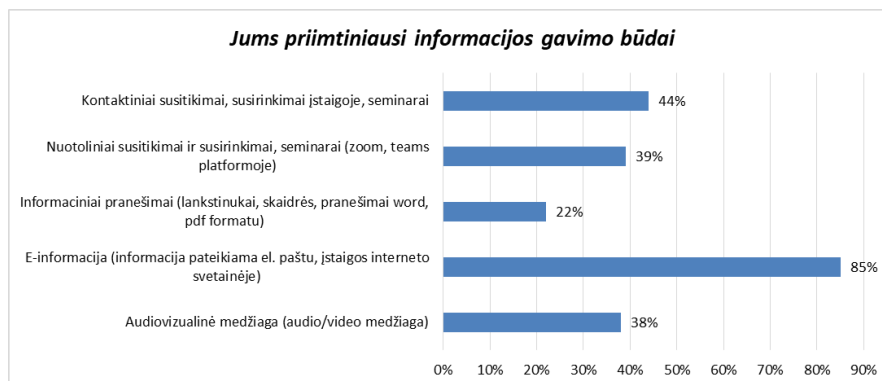
5.4. Tėvus dominančios įstaigos veiklos sritys

5.4. Pav. Labiausiai tėvus dominančių įstaigos veiklos sričių vertinimo procentinė išraiška

Didžioji dalis respondentų (70 proc.) norėtų daugiau informacijos apie individualią vaiko pažangos vertinimo sistemą. 56 proc. atsakiusių domina socialinis emocinis ugdymas įstaigoje bei ugdymo organizavimas ir personalizavimas. 52 proc. respondentų norėtų daugiau sužinoti apie patyčių prevenciją, 50 proc. - apie sveikatos stiprinimą bei švietimo pagalbos teikimą ugdytiniams ir tėvams. 45 proc. atsakiusių domina vaiko gerovės komisijos veikla įstaigoje.

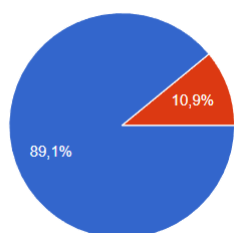
5.5. Priimtinausi informacijos gavimo būdai tėvams

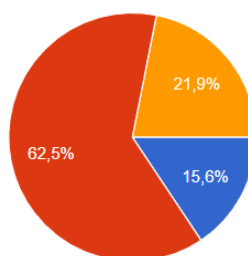
5.5. Pav. Tėvams priimtinausių informacijos gavimo būdų vertinimo procentinė išraiška.

Didžioji dalis respondentų (85 proc.) teigia, kad gauti informaciją patogiausia yra internetu (el. paštu ar įstaigos interneto svetainėje). 44 proc. respondentų priimtinausi yra kontaktiniai susitikimai, susirinkimai, seminarai. 39 proc. respondentų taip pat pasisakė už nuotolinius susitikimus ir susirinkimus, seminarus (zoom, teams platformoje). 38 proc. tėvų domina audiovizualinė medžiaga (audio/video medžiaga). 22 proc. respondentų priimtinausias informacijos gavimo būdas yra informacinių pranešimų (lankstinukų, skaidrių, pranešimų word, pdf formatu) pavidalu.

5.6. Kiti duomenys.

- Mama
- Tėtis
- Globėja (as)

- Ankstyvojo amžiaus grupę (lopšelis)
- Ikmokyklinio ugdymo grupę
- Priešmokyklinio ugdymo grupę

6. Tyrimo išvados

Pagal gautus pedagogų anketinės apklausos rezultatus išryškėjo įstaigos stipriosios ir tobulintinos įtraukiojo ugdymo sritys:

- Įvertinus pedagogų nuomonę apie įstaigos įtraukiojo ugdymo kultūros plėtojimą, galima teigti, kad įstaigoje vyrauja veiksminga pagarbos ir pagalbos kultūra bei tolerancija. Įstaigos bendruomenė remiasi viena iš esminių įtraukiojo ugdymo vertybių, kad kiekvienas turi teisę būti kitoks nei visi. Vidutiniškai vertinamas lygių galimybių sudarymas kiekvienam vaikui. Tiek ugdymo programose, veiklos ir ugdymo planavimo dokumentuose, tiek organizuojamoje veikloje, vadovų ir mokytojų nuostatose turėtų daugiau atsispindėti visų vaikų lygių teisių ir galimybių užtikrinimas. Pedagogų nuomone, teikiama mokytojų pagalba vaikui, patyčių prevencija, įstaigos bendruomenės (tėvų, pedagogų, vadovų) bendradarbiavimas galėtų būti efektyvesnis. Dalis pedagogų tikisi didesnės įstaigos vadovų įtraukiojo ugdymo lyderystės: gebėjimo inicijuoti, suvaldyti kylančius pokyčius, efektyviai bendradarbiauti.

- Didelė dalis įstaigos pedagogų (40 proc.) dirba su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Mokytojai organizuoja integruotą ugdymą, pritaikant vaikui įvairius metodus ir priemones, pritaiko ugdymo turinį skirtingoms ugdytinių grupėms, t. y. diferencijuoja ir individualizuoja ugdymą pagal vaikų turimus gebėjimus ir kompetencijas. Visiems įstaigos ugdytiniams, turintiems SUP ugdymas pritaikomas pagal vaikų galias ir gebėjimus, rengiami individualūs pagalbos vaikui planai, bendradarbiaujant su švietimo pagalbos specialistais.

- Įstaigoje švietimo pagalbos specialistai padeda mokytojams konsultuojant dėl programų, individualių pagalbos planų pritaikymo (modifikavimo, adaptavimo), padeda pateikiant rekomendacijas dėl vaiko ugdymo būdų, metodų, priemonių pritaikymo. Dalis pedagogų švietimo pagalbos specialistų darbo efektyvumą vertina iš dalies. Vidutiniškai vertinama švietimo pagalbos specialistų pagalba pateikiant rekomendacijas dėl vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius ugdymo būdų ir metodų bei suteikiant žinių apie mokymosi sutrikimus, vaikų elgesio ypatumus. Taip pat pedagogams trūksta švietimo pagalbos specialistų pagalbos ruošiant metodines priemones vaikams, turintiems didelius ar labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius bei pasiruošti ugdomajai veiklai.

- Didžioji dalis pedagogų visuomet arba dažnai individualiai vaikui paaiškina dėstomą medžiagą ugdomosios veiklos metu arba po ugdomosios veiklos paaiškina dėstomos medžiagos dalį. Didžioji dalis pedagogų individualizuodami ugdymo procesą paruošia individualias užduotis atsižvelgdami į vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius bei esant reikalui sumažina reikiamų darbelių/užduočių kiekį. Mokytojai taiko vaiko skatinimo ir motyvavimo elementus, dažnai bendradarbiauja su švietimo pagalbos specialistais, tėvais ir kalbasi apie vaiko ugdymosi sunkumus ir pasiekimus.

- Įstaigos pedagogai ne visuomet pritaiko ugdymo aplinką ir priemones didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius turintiems vaikams taip pat didesnę dėmesį pedagogai turėtų atkreipti ugdomosios veiklos struktūravimui: tik pusė įstaigos pedagogų taiko struktūruoto ugdymo elementus. Tobulintinos įstaigos įtraukiojo ugdymo pusės išryškėjo gerinant ugdytinių socialines emocijas

kompetencijas. Didelė dalis įstaigos pedagogų netaiko jokių socialinio emocinio ugdymo programų. Taip pat dalis pedagogų SEU programas integruoja retai. Siekiant ugdomosios veiklos metu išlaikyti vaikų, turinčių didelius ar labai didelius SUP dėmesį, rekomenduojama taikyti įvairius dėmesingo įsisavinimo metodus, tačiau didžioji dalis pedagogų dėmesio įsisavinimo metodus taiko retai.

- Vertinant pedagogų pasiruošimą dirbti su skirtingų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais, išaiškėjo, kad pedagogai dar nėra tinkamai pasiruošę. Mokytojai norėtų patobulinti žinias, kad galėtų ugdyti vaikus, turinčius klausos, regos, kalbos ir kalbėjimo, intelekto ir kt. sutrikimus. Tik keli įstaigos mokytojai jaučiasi visiškai pasiruošę integruoti SUP turinčius vaikus į savo grupę/ ugdymo dalyką. Didžioji dalis mokytojų jaučiasi tik šiek tiek arba visiškai nepasiruošę.

- Didžioji dalis mokytojų norėtų pagilinti specialiosios pedagogikos ir psichologijos kompetencijas: žinias apie tai, kaip dirbti su skirtingų SUP mokiniais (kokie galimi būdai, formos, metodai), apie SUP turinčių mokinių pasiekimų vertinimo sistemas. Taip pat didžioji dalis mokytojų norėtų įgyti daugiau žinių apie vaikų raidos sutrikimus ir SUP turinčių vaikų bendravimo bei ugdymosi ypatumus. Pedagogams trūksta orientacinių gairių, dirbant su mokiniais, turinčiais SUP, informacijos apie bendrųjų ir specialiųjų gebėjimų ugdymą ir šių mokinių tobulėjimo galimybes, jų atskleidimo būdus.

Pedagogų siūlymai dėl 2024 metais planuojamo visuotinio įtraukiojo ugdymo:

- ✓ Mokytojų pasiruošimas ir apmokymas kaip dirbti su vaikais turinčiais sutrikimų;
- ✓ Nusimatyti ir ateityje įrengti erdvę, kurioje švietimo pagalbos specialistai galėtų sėkmingai dirbti su SUP vaikais;
- ✓ Turi būti kiekvienam vaikui turinčiam specialiuosius poreikius atskiras žmogus ugdymo metu (netinka auklytė);
- ✓ Trūksta metodinių leidinių, metodinės literatūros, specialių metodinių priemonių;
- ✓ Svarbiausia - pedagogų finansavimo aspektas, kuris "sudomintų" jaunas žmones pasirinkti mokytojo profesiją bei įgalintų ugdymo įstaigas turėti reikalingą ir būtiną specialistų skaičių.

Pagal gautus tėvų anketinės apklausos rezultatus galima pateikti šias išvadas:

- Įvertinus ugdytinių tėvų nuomonę galima teigti, kad įtraukiojo ugdymo plėtojimo kontekste įstaigoje vyrauja pagarba ir tolerancija, vyrauja ganėtinai didelė pagarbos ir pagalbos kultūra, įstaiga deda dideles pastangas, jog būtų sudaromos lygios galimybės kiekvienam vaikui. Tėvų nuomone įstaigos bendruomenės tarpusavio bendradarbiavimas vertinamas vidutiniškai, todėl siekiant kiekvieno ugdytinio ugdymo kokybės būtina gerinti vidaus ir išorės bendradarbiavimo ir komunikavimo sistemą, kurti pasitikėjimu grįstą kultūrą. Taip pat didelė dalis tėvų tikisi didesnės įstaigos vadovų įtraukiojo ugdymo lyderystės, stiprinant įtraukiojo ugdymo integravimą įstaigoje.
- Stiprioji įstaigos įtraukiojo ugdymo pusė – efektyvi mokytojų teikiama pagalba ugdytiniams. Vidutiniškai vertinama švietimo pagalbos specialistų teikiama pagalba įstaigos ugdytiniams.
- Pagalbos vaikui politika įstaigoje tobulintina: tėvų nuomone, įstaigoje ugdytiniams teikiama socialinė ir psichologinė pagalba bei švietimo pagalba ugdytiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių yra efektyvi ir veiksminga tik iš dalies. Daugiau nei pusė įstaigos tėvų patyčių prevenciją įstaigoje laiko efektyvia iš dalies, taip pat tėvai tikisi didesnio dėmesio vaiko

individualumui ir asmenybei. Taip pat tėvai tik iš dalies sutinka, kad įstaigoje veiksmingai tenkinami individualūs ugdytinių saugumo, emociniai, fiziniai ir socialiniai poreikiai bei tai, jog įstaigoje pagalbos vaikui sistema veikia efektyviai. Mažiau nei pusė tėvų sutinka, kad įstaigoje vaiko gerovės komisija dirba veiksmingai ir efektyviai.

- Priimtinausios informacijos pateikimo formos tėvams yra e-informacija. Taip pat tėvus domina kontaktiniai susitikimai, susirinkimai, seminarai, nuotoliniai susitikimai, audiovizualinė medžiaga. Mažiau tėvus domina įvairūs informaciniai pranešimai (lankstinukai, pranešimai) ne skaitmenine forma.

Tėvų siūlymai dėl 2024 metais planuojamo visuotinio įtraukiojo ugdymo:

- ✓ Ugdymo įstaigoje trūksta komunikacijos iš darbuotojų, administracijos. Norėtusi didesnio tėvų įtraukimo į vaikų ugdymą.
- ✓ Trūkumas platesnių aptarimų, diskusijų apie kiekvieną vaiką individualiai, jo pasiekimus, ar netinkamus veiksmus;
- ✓ Daugiau ugdymo įvairovės: daugiau sugalvoti parodų vaikams ir kt.
- ✓ Iš mokytojų norėtusi išgirsti daugiau individualizuotos informacijos apie vaiką;
- ✓ Daugiau dėmesio vaikų švietimui patyčių tema, padėti suprasti, kad yra kitokių vaikų.

7. REKOMENDACIJOS

Įvertinus tyrimo rezultatus bei išanalizavus išvadas įstaigoje rekomenduojama:

- Siekiant sėkmingos įtraukties, formuoti teigiamas įstaigos bendruomenės nuostatas įtraukčiai, puoselėti pagarbos įvairovei vertybes, lygiavertę vadovų, mokytojų, tėvų partnerystę, grįstą specialistų, mokytojų ir tėvų bendradarbiavimu.
- Tobulinti mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, tėvų bendradarbiavimo modelį, užtikrinant ugdytinių ugdymosi tęstinumą, dialogą bei nuolatinę ugdymo refleksiją siekiant individualios ugdytinio pažangos.
- Tobulinti mokytojų, švietimo pagalbos specialistų veiklos kokybę:
  - 1) planuoti, skatinti ir sudaryti galimybes mokytojams, švietimo pagalbos specialistams kelti kvalifikaciją, tobulintis, įgyti naujų kompetencijų:
    - gilinti žinias apie tai, kaip dirbti su skirtingų SUP ugdytiniais (kokie galimi būdai, formos, metodai);
    - gilinti pedagogų žinias apie vaikų raidos sutrikimus ir SUP turinčių vaikų bendravimo bei ugdymosi ypatumus;
    - sudaryti sąlygas pedagogams išklaudyti specialiosios pedagogikos ir psichologijos kursus;
  - 2) tobulinti vaikų pažangos ir pasiekimo vertinimo sistemą (personalizuotas vertinimas);
  - 3) supažindinti pedagogus su orientacinėmis gairėmis, informacija apie bendrųjų ir specialiųjų gebėjimų ugdymą ir šių mokinių tobulėjimo galimybes, jų atskleidimo būdus.
- Kurti inovatyvią įtraukiojo ugdymo(si) aplinką:
  - pritaikyti įstaigos vidaus ir išorės ugdymo aplinką įvairių, skirtingų specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams;
  - aprūpinti SUP turinčius vaikus specialiosiomis mokymo priemonėmis bei ugdymui skirtomis techninės pagalbos priemonėmis;
  - taikyti bei kurti įtraukiojo ugdymosi priemones: atliepiančius įvairius vaikų poreikius žaidimus, motyvaciją keliančius užduotis, struktūruoto ugdymo priemones, dėmesingo įsisavinimo žaidimus, veiklas ir kt.
- Gerinti įstaigos vidaus ir išorės bendradarbiavimo ir komunikavimo sistemą, kurti pasitikėjimu grįstą kultūrą.
- Peržiūrėti ir atnaujinti įstaigos veiklą, reglamentuojančius dokumentus, švietimo pagalbos teikimo dokumentus, kuriuose atsispindėtų vaikų lygių galimybių sudarymo aspektai. Tiek organizuojamoje veikloje, vadovų ir mokytojų nuostatose turėtų daugiau atsispindėti visų vaikų lygių teisių ir galimybių užtikrinimas.

- Kurti aiškia, atvirą smurto ir patyčių prevencijos politiką įstaigoje: rengti ir/ar įgyvendinti smurto ir patyčių prevencijos programas. Bendradarbiaujant su įstaigos bendruomene, organizuoti įvairius renginius, informacijos sklaidą tėvams, bendruomenei.
- Diegti tvaraus ir nuoseklaus socialinio emocinio ugdymo inovacijas įstaigoje:
  - kurti saugią ir socialinių emocinių įgūdžių raišką skatinančią aplinką;
  - įgyvendinti įvairias socialinio emocinio ugdymo programas;
  - organizuoti įvairius socialinio emocinio ugdymo renginius, projektus, įtraukiant visą įstaigos bendruomenę;
  - užtikrinti pedagogų socialinių emocinių kompetencijų plėtotę.
- Peržiūrėti ir susiteminti švietimo pagalbos specialistų funkcijas, kad specialistai galėtų daugiau įsitraukti į vaiko gerovės komisijos veiklą.

